

Diana Garašić _ Mirela Sertić Perić _ Borjanka Smojver

OBRAZOVANJE ZA ODRŽIVI RAZVOJ

priručnik za učitelje i nastavnike

školska knjiga

SADRŽAJ

1. Što znate o održivom razvoju?	10
1.1. Razvoj koncepta održivog razvoja	11
1.2. Povijesni put do ciljeva održivog razvoja	25
1.3. Suvremeni koncept održivog razvoja	30
1.3.1. Ekološka, ekonomska, socijalna (kulturna i politička) komponenta održivog razvoja	31
1.3.2. Kritike koncepta održivog razvoja	34
1.4. Obrazovanje za održivi razvoj	37
2. Održivi razvoj u nacionalnom kurikulumu	42
2.1. Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj	43
2.1.1. Odgojno-obrazovni ciljevi i domene međupredmetne teme Održivi razvoj	45
2.1.2. Učenje i poučavanje međupredmetne teme	46
2.1.3. Vrednovanje u međupredmetnoj temi Održivi razvoj	47
2.1.4. Vrednovanje provedbe odgoja i obrazovanja za Održivi razvoj na razini škole	48
2.2. Zahtijeva li provedba međupredmetne teme dodatno (slobodno) vrijeme učitelja?	50
2.2.1. Što znači integriranje u redovitu nastavu?	50
2.2.2. Tematski dani u školi	51
2.3. Održivi razvoj – kako, kada, kome?	52
2.3.1. Kako pripremati mlađu djecu i učenike za održivi razvoj?	52
2.3.2. Kakav pristup primijeniti u poučavanju adolescenata?	55

3. Kompetencije za održivi razvoj	56
3.1. Obrazovanje za 21. stoljeće	57
3.2. Kompetencije i odgojno-obrazovni ishodi u obrazovanju za održivi razvoj	59
3.2.1. Učiti učiti	60
3.2.2. Učiti činiti	62
3.2.3. Učiti biti	64
3.2.4. Učiti živjeti i raditi zajedno	66
3.3. Novije definicije kompetencija za održivi razvoj	68
4. Strategije poučavanja i aktivnosti učenja u razvoju kompetencija za održivi razvoj	72
4.1. Pregled strategija aktivnog učenja i poučavanja	73
4.1.1. Načini učenja i poučavanja	74
4.1.2. Didaktičke strategije	78
4.1.3. Odabir strategije	100
4.2. Uvodno o predstavljenim aktivnostima učenja u obrazovanju za održivi razvoj	101
4.2.1. Upoznavanje i opuštanje	104
4.2.1.1. Predstavi susjeda	104
4.2.1.2. To sam ja	106
4.2.1.3. Što je istina?	107
4.2.1.4. Nađi srodnu dušu	108
4.2.2. Pravila ponašanja i komuniciranja	110
4.2.2.1. Mikrofon – aktivnost za mlađe učenike	110
4.2.2.2. Dogovor o načinu rada	110
4.2.2.3. Izrada razrednog sporazuma o ponašanju	111

SADRŽAJ

4.2.3. Učiti suradnički	113
4.2.3.1. <i>Placemat</i> (podložak)	113
4.2.3.2. Slagalica (ekspertne grupe)	115
4.2.3.3. Svjetska kavana (<i>World Café</i>)	118
4.2.3.4. Simpozij	120
4.2.4. Razvoj socijalnih vještina	123
4.2.4.1. Kako komuniciramo?	124
4.2.4.2. Mirno rješavanje sukoba	126
4.2.4.3. Dogovaranje i postizanje sporazuma	128
4.2.5. Kritičko, analitičko i sistemsko mišljenje	129
4.2.5.1. Oluja ideja	129
4.2.5.2. Postavljanje pitanja	131
4.2.5.3. Znam, želim znati, naučio sam (KWL-tablica)	134
4.2.5.4. Analiza slučaja	136
4.2.5.5. Analiza razvoja mog mjesta – jučer, danas, sutra	139
4.2.5.6. Šest šešira za razmišljanje	141
4.2.5.7. Grafički organizatori	143
4.2.6. Razvoj kreativnosti	147
4.2.6.1. Ružičaste i crne naočale	147
4.2.6.2. Moji unuci	148
4.2.6.3. Što će se dogoditi ako...?	149
4.2.6.4. Igranje uloga	152
4.2.7. Vježbanje demokracije	153
4.2.7.1. Izbori u razredu	153
4.2.7.2. Različiti oblici rasprave	155
4.2.8. Osobne i grupne vrijednosti	161
4.2.8.1. Razmišljamo o vrijednostima	161
4.2.8.2. Donošenje odluka	162
4.2.8.3. Četiri kuta – četiri stajališta	165
4.2.8.4. Gdje stojim?	166
4.2.8.5. Grupe kojima pripadam	167
4.2.8.6. Moje najveće vrijednosti	168
4.2.8.7. Pričanje priča (<i>Storytelling</i>)	169
4.2.9. Održivi razvoj na zabavni način	172
4.2.9.1. Pogodi tko si	172
4.2.9.2. Kviz o održivom razvoju	174
4.2.9.3. Bingo za okoliš	176

5. Primjeri projekata iz nastavne prakse	178
5.1. O akcijskom istraživanju i odabranim primjerima projekata	179
5.2. Odabrani primjeri uspješnih projekata	181
5.2.1. NE plastičnim vrećicama	181
5.2.2. Zdrave jabuke za zdravu školu	186
5.2.3. Kako poboljšati kvalitetu života u školi?	191
5.2.4. Primjer učeničkog istraživačkog projekta – Fizikalno-kemijska analiza i analiza mikroplastike u rijeci Savi	197
5.2.5. Primjer učeničkog istraživačkog projekta – Količina ugljičkova dioksida koju stablo lovora može pohraniti	205
6. Bilješke i prijedlozi za daljnje čitanje	215
Bilješke	216
Prijedlozi za daljnje čitanje	223